

'N FEESLIED, GEDIG IN DIE JAAR 1838

Die volgende lied wat in die jaar 1838 gedig is, is in die byvoegsel tot *De Volksstem* van 25 April 1896 gepubliseer. Die wysie van die lied is Ps. 130. J. P. L. Lombard, wat die gedig ingestuur het, vermeld in 'n byskrif dat dit hom ter hand gestel is deur „den ouden heer” S. J. Breijtenbach van Wonderfontein, distrik Middelburg, wat self by die „vreeselike gebeurtenissen” van die voorvaders in Natal teenwoordig was. Hy was ook teenwoordig met die aflê van die Gelofte. Na die Slag van Bloedrivier is die lied altyd op 16 Desember gesing.

Volgens J. P. L. Lombard het „de oude heer” S. J. Breijtenbach die lied nog op skrif gehad, maar dit was so dof en onleesbaar „dat was het niet dat de oude heer van bijna 80 jaar oud het lied uit zijn hoofd kende, dan zou ik niet eens meer in de gelegenheid geweest zijn het te krijgen volgens schrift”.

Dingaan die is gesneuveld om zijn verraderij,
Zamboeza en Omhlela, om hun tirranij,
Panda die is gekomen, en smeekte om de vrede,
Hij heeft die ook verkregen, en leeft er mede.¹

Een traktaat is ondertekend, met Dingaan's eigen hand,
Dat hij aan ons heeft afgestaan Natal's land,
Hij heeft het ondertekend en op zichzelf toegepast,
Hoe moet ons dit nou reken, of dit niet zijne was?

Retief wou vertrekken, toen nooi Dingaan hem
Om een afscheidsbeker te drinken.
En dit was verraad. Zij lieten de wapen liggen,
En gingen Dingaan ook na,
Wat moesten zij nu? Hoort!
Zij werden allen daar vermoord.

Wij, arme Afrikaners, die hier moesten wachten,
Totdat Retief terug zou komen,
Wij hoorden de schoten dreunen en dachten:
Retief komt tuis; en gingen het onderzoeken.

Daar kwam twee man aanloopen,
Die ons de boodschap brachten,
Van ons maagschap zijn vermoord,
Door des vijands groote machten.

Wij gingen hen toen ook helpen,
Maar vonden hen allen doorboord;
Vrouwen, kind'ren zijn allen daar vermoord.

1. Hierdie vier reëls toon dat die gedig nie uit 1838 dateer nie tensy dit later toegevoeg is.

Onze richters² zijn vermoord: Retief en Uys liggen daar;
 Pretorius is gekozen tot richter van ons la³er.
 Wij zijn weer opgeroepen om te strijden met Dingaans,
 Maar hebben eerste gebeden dat d'Heer met ons moest gaan.

Een verbond is opgetrokken met Israel's God³ en Heer,
 Om ons te komen helpen als onze God en Heer.
 Komt, dapp're Afrikaners, vat nu hand aan hand,
 Al moeten hier veel tranen gestort worden voor ons land.

Ons moet dit duur verwerven,
 Ons kocht dit met ons bloed,
 Ons wil daar ook voor sterven.
 Komt vecht met leeuwenmoed,
 Ons land werd ons ontnomen,
 Ons vrede werd verstoord;
 Zij sponnen al hun vermogen,
 Om ons te komen vermoorden.

Barmhartig God en vader, Bestuurder altoos goed,
 Wij komen tot U nader en vallen voor Uwen voet,
 Wil onzen vijand brijdelen,
 Wil toch zijn raad verdeelen,
 Schenk ons nu Uw bijstand,
 En red ons uit zijn hand.

De dag begint te breken, de vijand is gereed
 Om ons te komen steken met scherpe spies en zwaard.
 Komt, broeders, laat ons strijden,
 De Heer is aan onze zij;
 Hij zal Zijn volk bevrijden,
 Van deze tyrannij.

De Strijd ging ook al hevig aan,
 Twee duizend schieten wij neer;
 De vijand is op de vlucht gegaan,
 Met de hulp van onzen Heer.
 De traktaat is weer gevonden,
 Waar Retief zijn lijk daar lag;
 Het was nog saamgebonden,
 In Retief zijn ledertas.

2. 'n Tipies Ou Testamentiese term wat destyds deur die Voortrekkers gebruik om hulle volksleiers te betitel.
3. Let hier op die Ou Testamentiese invloed.

Ons arme Afrikaners die hier in Natal woont
 Hier ligt veel bloed en tranen, hier in Natalland.
 O, God, Gij schonkt ons vrede, Uw zegen ook daarbij,
 En uwe hulp er mede. Ja Gij zijt ons nabij.
 Het recht drijft eindelijk boven, zoolang het duren mag,
 Al wil geen mens gelooven, zij zien het toch een dag.
 Ja, God zal het toch toonen, dat Natal ons behoort,
 Den vijand eens beloonen, verdrijven uit diens oord.

Hij zal ons redding schenken met Zijne sterke hand,
 Hij zal aan ons gedenken. Hij geeft gewis ons land,
 Want God de Heer is meerder dan alle volken saam,
 Daarom zal ons vereeren, steeds looven in Uw Naam.
 Hoop op den Heer, gij vromen, is Afrika in nood,
 Daar zal verlossing komen. Zijn goedheid is zeer Groot.
 Hij maakt op ons gebeden heel Afrika eens vrij,
 Van hen die ons vertreden; dan leef ons vrij en blij.

December is geboden, de zestiende beloofd,
 Dat wij den Heer zal danken, van geslachten tot geslacht.
 Komt broeders en landgenooten, komt, laat ons den Heere saam,
 Dank voor dat Hij ons verlost heeft op die verlossingsdag.

Prof. F. A. van Jaarsveld.